

HET PETRUS MYSTERIE

JEROEN WINDMEIJER

Thriller

HarperCollins

Dit is een herziene uitgave van *De bekentenissen van Petrus* (2015),
eerder verschenen bij Primavera Pers, Leiden.

Voor dit boek is papier gebruikt dat onafhankelijk is gecertificeerd door FSC® ten behoeve van verantwoord bosbeheer.
Kijk voor meer informatie op www.harpercollins.co.uk/green

HarperCollins is een imprint van Uitgeverij HarperCollins Holland, Amsterdam

Copyright © 2015 Jeroen Windmeijer
Omslagontwerp: Wil Immink Design
Omslagbeelden: Wil Immink Design / Istock (hout); Daydream Productions, Leiden (sleutels)
Foto auteur: © Taco van der Eb
Zetwerk: Mat-Zet B.V., Huizen
Druk: Scandbook, Lithuania

ISBN 978 94 027 0539 3
ISBN 978 94 027 5976 1 (e-book)
NUR 305
Eerste druk januari 2020

De afbeelding op het omslag is een bewerking van een pelgrimsinsigne uit de collectie van de Familie Van Beuningen, Langbroek (cat. 304, inv. 1827): Petrusleutels, tiara, Vera Icon / Rome, vindplaats: Nieuwlande, afmeting: h 46 mm x br 35 mm, materiaal: lood-tin, datering 1425-1475.

HarperCollins Holland is een divisie van Harlequin Enterprises ULC.
* en ™ zijn handelsmerken die eigendom zijn van en gebruikt worden door de eigenaar van het handelsmerk en/of de licentienemer. Handelsmerken met ® zijn geregistreerd bij het United States Patent & Trademark Office en/of in andere landen.

www.harpercollins.nl

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Alle in dit verhaal voorkomende personen zijn ontleend aan de fantasie van de schrijver. Elke gelijkenis met bestaande personen berust op toeval.

1

Leiden, 1996

Dit was zijn favoriete moment van de dag. Op de bank in zijn werkkamer, met zijn voeten rustend op de keurig opgeruimde salontafel, stak Peter de Haan de brand in een cigarillo. Hij keek uit op het water van de Witte Singel met daarachter de Universiteitsbibliotheek. Het was halfzes, de Faculteit der Archeologie was zo goed als verlaten.

Hoewel het niet verboden was te roken op de kamer zette hij toch het raam op een kier om de ergste rooklucht te verdrijven. Niet iedereen kon de geur van een sigaartje, die hij zelf altijd als rustgevend had ervaren, waarderen. Nu kon het raam nog open, vanaf zes uur zou het inbraakalarm automatisch worden ingeschakeld.

Veel van zijn studenten en waarschijnlijk ook enkele collega's zouden op dit moment zitten te eten aan de lange tafels van de mensa die deel uitmaakte van het LAK-gebouw naast de faculteit. Maar Peter koesterde ogenblikken als deze waarop hij alleen, in totale stilte, de dag aan zijn geestesoog voorbij kon laten trekken, starend naar de rook die naar het plafond omhoog kringelde en soms opeens uiteen waaide door een tochtvlaag.

Het was een rustige dag geweest. Twee colleges, 's ochtends Inleiding in de Archeologie voor eerstejaarsstudenten en aan het einde van de middag de werkgroep voor ouderejaars geschiedenisstudenten over de geschiedenis van Leiden.

Als historicus van huis uit was hij een wat vreemde eend in de bijt binnen de faculteit, maar als auteur van verschillende boeken over de geschiedenis van de sleutelstad was hij meer en meer betrokken geraakt bij archeologische opgravingen die in de regio plaatsvonden. Toen hij als buitenstaander de vacature voor Regionale Archeologie had mogen vervullen, waren er scheve gezichten geweest binnen de vakgroep, en de weerstand was bij

sommigen nog altijd niet verdwenen. Nu pendelde hij heen en weer tussen dit gebouw en de vakgroep Geschiedenis, waar hij ook weer niet helemaal bij hoorde. Hij was nooit een man van conflicten geweest en vond het moeilijk te laveren tussen de klippen van het universitaire leven met al zijn verschillende groepen, belangentegenstellingen en vakgenoten die jaloers waren op elkaars succes.

Peter keek zijn kamer rond. De wand werd geheel in beslag genomen door volle boekenkasten. Ervoor bevonden zich de geordende stapels nog ongelezen vakliteratuur, en daar weer op had hij een stapeltje papers gelegd die hij nog moest beoordelen. Aan de muur naast zijn bureau waren met punaises grote stukken behangpapier vastgeprikt, waarop hij zijn ideeën, invallen en associaties schreef. Veel gepriegel, grote pijlen in verschillende kleuren, schema's en overzichtjes kriskras door elkaar heen. Voor hem was het een manier om orde in de chaos te scheppen.

Boven de bank waar hij op zat hingen drie ingelijste posters. Links een geschilderde reproductie van het beroemde schilderij van Gustaaf Wappers van burgemeester Pieter van der Werff, die tijdens het Spaanse beleg van Leiden enkele weken voor de bevrijding van de stad zijn lichaam aan de hongerende bevolking zou hebben aangeboden. Peter had de reproductie gekregen van de gemeente Leiden als dank voor zijn verdiensten voor de stad. Eronder stonden de voor echte Leidenaren bekende woorden: 'Eten heb ik niet, maar ik weet dat ik eens moet sterven. Als gij dan door mijn dood geholpen zijt, slaat de handen aan dit lichaam, snijdt het in stukken en deel het uit zover als mogelijk is. Ik ben dan getroost.'

In het midden een poster van *Het Laatste Avondmaal* van Leonardo da Vinci, met het dramatische moment waarop Jezus en Judas, laatstgenoemde met de geldbuidel in de handen, samen het brood vasthouden. Peter had hem zelf gekocht in Milaan in 1978, in de zomer na zijn eindexamen op zijn eerste reis zonder ouders, vlak voor de restauratie van het fresco startte.

En rechts een grote zwart-witfoto van paus Johannes Paulus II tijdens zijn eerste rondrit in de pausmobiel met het kogelwerende glas.

Er klonken voetstappen op de gang; aan het geklikklak te horen was het een dame op hakken. Om de zoveel seconden stopte het even, waarschijnlijk omdat ze bij iedere deur stilstond om het naambordje te lezen. Ze was niet bekend hier dus. De voetstappen kwamen dichterbij en door het melk-

achtige glas van zijn deur zag hij dat de vrouw stil had gehouden. Ze leek even te aarzelen en klopte toen op de deur, zachtjes alsof ze eigenlijk niet verwachtte op dit uur nog iemand aan te treffen.

‘Binnen!’ riep hij.

De deur ging open en in de opening verscheen een jonge vrouw met half-lang donkerblond krullend haar en een lichte blos op haar wangen, gekleed in een keurige, wat tuttige blouse met een strik, een strakke spijkerbroek en pumps met – inderdaad – hakjes. In haar hand hield ze een flink formaat schoudertas, meer praktisch dan elegant, waar met gemak een multomap in zou passen.

Peter kende haar: ze zat in zijn werkgroep Geschiedenis van Leiden. Tijdens de bijeenkomsten maakte ze altijd ijverig aantekeningen, maar zei ze niet veel. Dat gold overigens voor de meeste studenten: te verlegen om iets te zeggen of te slecht voorbereid om iets zinnigs te melden.

Hoe heette ze ook alweer? O ja, Judith. Judith Cherev.

‘Kom verder, Judith,’ nodigde hij haar uit. ‘Wat kan ik voor je doen?’

Hij ging rechtop zitten en wapperde wat met zijn hand om de rook te verdrijven, als een schooljongen die in het fietsenhok was betrapt.

‘Sorry dat ik u lastigval, zo zonder afspraak. Ik had u nog aan willen schieten, maar u was zo snel weg. Ik heb u vorige week een e-mail gestuurd. Kunt u zich dat nog herinneren? U zult vast wel meer berichten krijgen. Het ging over mijn eindscriptie; ik had een eerste opzet gemaakt.’ Ze was in de deuropening blijven staan, bescheiden, maar tegelijkertijd met een zekere vastberadenheid.

Sinds kort maakten ze aan de universiteit gebruik van elektronische post. Volgens Peter was dat een overbodige vernieuwing, maar de tijd zou het leren.

‘Ik heb je bericht wel voorbij zien komen,’ loog hij. ‘Waar ging het ook alweer over?’

Hij nodigde haar uit de kamer in te komen en te gaan zitten.

‘Ik ben laatstejaars geschiedenis en ik wil mijn eindscriptie schrijven over de geschiedenis van het jodendom in Leiden. Ik wilde me vooral richten op een bepaalde joodse koopman die in de ban raakte van rabbi Tsvi.’

‘Aha, Sjabtai Tsvi, de Messias.’

‘Nee, dat was hij niet,’ zei ze, blijkbaar feller dan ze had gewild, want ze

verontschuldigde zich direct. ‘Maar veel mensen dachten dat inderdaad. Ik wil een beeld schetsen van het vroege jodendom in Nederland en dan dus inzoomen op Leiden en daarbinnen weer op die koopman.’

‘Je bent zelf joods?’

‘Ja, inderdaad. Judith, tamelijk joodse naam.’ Ze glimlachte even.

‘Onthoofdde zij niet iemand? Gevaarlijke vrouw. Komt Judith niet voor in dat verhaal over –’

Hij werd onderbroken door de telefoon.

Peter gebaarde Judith nog even te blijven zitten. Toen hij haar passeerde om de telefoon op te nemen ving hij een vleugje parfum op, en even stokte zijn adem. De geur kwam hem bekend voor, maar hij kon hem niet direct plaatsen.

‘Hé Peter, je moet snel komen,’ klonk de opgewonden stem van Thomas Konijnenberg. ‘We hebben iets ongelooflijks gevonden.’

Thomas had de dagelijkse leiding bij de opgraving van het Romeinse fort Matilo, op de grens van Leiden en Zoeterwoude. Voordat de nieuwe wijk Roomburg zou worden gebouwd, hadden de stadsarcheologen van Leiden tijd gekregen om het gebied te onderzoeken. Omdat dit gebied deel had uitgemaakt van de noordgrens van het Romeinse Rijk, werden er regelmatig overblijfselen uit die tijd gevonden. De nu gevonden resten van een Romeins *castellum*, die overeenkwamen met de opgravingen van een vroeg-Romeins legerkamp in Nijmegen, waren uniek voor de regio. Maar zo opgewonden als Thomas nu klonk, had Peter hem nog niet gehoord.

‘Ik vlieg al,’ grapte Peter. ‘Maar kun je vast een tipje van de sluiters oplichten?’

‘Een masker! Brons, een viziermasker, en dan in heel goede staat, waarschijnlijk het mooiste dat ooit in dit deel van het Romeinse Rijk, in Germania Inferior, is gevonden. Het is verbluffend, alsof een Romeinse soldaat uit die tijd je rechtstreeks aankijkt. Oog in oog met de geschiedenis. Je moet het echt zelf zien. We hebben hem Gordon gedoopt.’ Hij lachte.

‘Gordon? Die Amsterdamse krullenbol?’ Peter begon theatraal te zingen: *‘Kon ik maar ééééven bij je zijn.’*

‘Precies. Als twee druppels water. Ik bel Hogers ook even, hij zal dit leuk vinden, zo vlak voor zijn pensioen. Maar kom nu maar, dan kun je het zelf zien! Ik ben nog alleen hier, de rest is al naar huis. Morgen is iedereen vrij

vanwege 3 oktober. Als je snel komt, wacht ik nog even op je. En er is meer, Peter, er is meer. Daarom bel ik je. Ik heb hem gevonden en jij bent de eerste die het weet.'

'Dat is goed, ik... Wat bedoel je, er is meer? Wie heb je gevonden? Bedoel je -' Maar Thomas had alweer opgehangen.

Luttele seconden later hoorde hij de telefoon overgaan in de kamer ernaast. Thomas liet er geen gras over groeien.

Peter stond nog even met de hoorn in zijn hand en voelde een steek van jaloezie door zich heen gaan. Maar hij moest niet zeuren. Hij stond niet met zijn voeten in de klei, dus zou hij ook nooit dergelijke vondsten doen. Rond het beroep van archeoloog bleef voor hem toch altijd nog die romantiek uit zijn jeugd hangen. De Indiana Jones-achtige avonturen... Elk moment kon je stuiten op een bijzondere schat uit het verleden die na honderden jaren verborgen te zijn geweest weer tevoorschijn kwam.

Judith kuchte.

Peter was haar aanwezigheid even vergeten. Zoals ze daar zat op het puntje van de bank alsof ze elk moment op kon staan, het licht dat een mooie glans op haar haren legde...

Ineens wist hij weer aan wie ze hem deed denken. Israël, 1978; na zijn middelbareschooltijd was hij een paar maanden in een kibboets gaan werken. Sabrina. God, wat was hij verliefd geweest...

'Magie Noire?' vroeg hij.

Ze keek hem vragend aan.

'Magie Noire, je parfum. Lancôme. Je hebt het nu op, toch?'

Ze lachte, een heerlijke lach. 'Ja, inderdaad. Knap hoor, niet veel mannen zouden dat weten. U bent een kenner?'

'Doet me denken aan iemand, lang geleden. Maar goed, ik krijg daarnet een telefoontje. Die opgraving bij Roomburg, ze hebben er iets gevonden. Ze willen dat ik kom kijken.'

Ze keek teleurgesteld.

'Ga anders mee,' stelde hij voor. 'Kun je me onderweg vertellen wat je precies wilt doen. Het duurt niet lang, denk ik. Dan zet ik je daarna wel weer in de stad af.'

Ze aarzelde even, keek hem met een schuin hoofd aan, alsof ze zijn bedoelingen wilde peilen. 'Dat is goed,' zei ze. 'Ik heb toch niets omhanden

verder. Als u me wat aanwijzingen geeft kan ik vanavond misschien mijn opzet verder uitwerken.'

Peter pakte zijn autosleutels en deed zijn jas aan. Zijn computer sloot hij niet af, omdat hij die avond nog verder wilde werken. Terwijl ze op de gang liepen, zag hij dat er nog licht brandde bij Pieter Hogers, zijn oude leermeester. Normaal was hij rond deze tijd al naar huis, maar nu zette hij vast nog de laatste puntjes op de i van zijn afscheidsrede. Overmorgen ging hij met emeritaat.

Peter klopte op de deur en deed zonder op antwoord te wachten open.

Verstoord keek Hogers om; hij hield de hoorn van de telefoon tegen zijn borst geklemd.

'Ik ga naar Matilo,' zei Peter. 'Thomas Konijnenberg belde. Viziermasker gevonden, in prachtige staat.'

'Ja, ja, hij belde me net... Is goed, is goed,' antwoordde Pieter verstrooid. 'Ik hoor het later wel. Ik zit midden in een gesprek. Kom straks maar even verslag doen als je er geweest bent... Ik neem aan dat je nog terugkomt.'

Hij keek even langs Peter heen om een blik te werpen op Judith en knikte kort ter begroeting. Toen draaide hij zich om om aan te geven dat het gesprek was afgelopen.

'Hij leek wat geïrriteerd,' merkte Judith op nadat Peter zachtjes de deur had gesloten.

'Ik had niet zomaar binnen moeten vallen, misschien. Beetje onbeleefd. Maar goed, de opwinding zullen we maar zeggen.'

Ze staken de Witte Singel over naar de parkeergarage onder het gebouw waar de moderne vreemde talen gehuisvest waren, naast de Universiteitsbibliotheek.

'Is die Thomas een goede vriend van u?'

'Thomas? Nou, niet direct een vriend, nee. Meer een soort collega, ook al is hij niet aan de universiteit verbonden. Een paar keer zijn we iets gaan drinken, maar ons contact is wel goed. Ik heb vroeger enkele colleges met hem gevolgd. Goede netwerker ook; we maken deel uit van elkaars netwerk, zo moet je het meer zien.'

Via het trappenhuis daalden ze af naar de parkeergarage.

In de intimiteit van de auto viel Judiths parfum nog sterker op.

Peter sloot even zijn ogen.

‘Gaat het goed?’ vroeg ze lachend.

‘Jawel, jawel.’ Hij startte de auto. ‘Maar vertel, je scriptie. Jodendom in Leiden, daar is nog niet zoveel over geschreven. Dat kan een probleem zijn.’

‘Ik weet het, maar in het stadsarchief kwam ik een aantal brieven tegen en een paar oude rekeningen van die koopman op wie ik me wil richten. Die zijn nog niet eerder gebruikt, dus dat leek me op zich al interessant.’

‘Over welke tijd hebben we het dan?’ Hij draaide de auto de Witte Singel op, een brede gracht die zich met veel bochten om het oude stadscentrum heen slingert. Ze reden langs de sterrenwacht met zijn karakteristieke koepeel. Het zou een ritje van nog geen tien minuten zijn.

‘Ik heb een paar documenten gevonden van een koopman, Moshe Levi. De vroegste dateert uit 1660 en de laatste uit 1666. Op zich is dat al bijzonder, omdat je in de Leidse archieven vanaf de zestiende eeuw bijna geen vermeldingen van Joden tegenkomt. Pas vanaf het begin van de achttiende eeuw begint er zoiets als een joodse gemeenschap te ontstaan in Leiden.’

‘En waarom ben je zo geïnteresseerd in deze man? Het wordt misschien een wat magere eindscrip-tie als je je moet baseren op alleen maar een paar documenten.’

‘Ik wil niet alleen over hem schrijven. Maar er is gewoon nog weinig geschreven over het jodendom in Leiden. Eigenlijk wil ik in mijn scriptie een overzicht geven van de ontwikkeling van de joodse gemeenschap in Leiden, vanaf het allereerste begin in de zestiende eeuw dus tot aan het heden.’

‘Woon je ook in dat joodse studenten-huis aan het Levendaal?’

‘Nee, dat niet,’ zei ze. ‘Ik woon in een hofje, wel heel tof, het Groot Sionshofje. Toen ik via een studiegenoot hoorde dat daar een plek vrijkwam ben ik er direct op afgegaan. Ik vond het zo grappig om juist in dat hofje met die naam te wonen. En het is me gelukt dus. Lekker centraal ook.’

‘Maar goed, je scriptie...’

‘Ja, de geschiedenis van het jodendom in Leiden dus, met speciale aandacht voor Moshe Levi. Maar misschien is dat te groot voor een eindscrip-tie,’ zei ze aarzelend. ‘Wat denkt u?’

‘Ik – zeg maar jij trouwens hoor – ik denk inderdaad dat het wat groot is. Je moet je afvragen wat je wilt. Eerder zei je dat die Moshe, die koopman, in de ban raakte van rabbi Tsvi, toch?’

‘Ja. Daarom houdt zijn correspondentie na 1666 ook op. Ik denk dat hij

alles verkocht heeft en naar Turkije vertrokken is omdat hij ervan overtuigd was dat Tsvi de Messias was.’

‘Dan zou ik me daarop concentreren. Je begint je werkstuk met een verhaal over de komst van joden naar Nederland en uiteindelijk naar Leiden. En dan vertel je over die koopman. Zo kun je laten zien welke positie joden toen in de samenleving innamen. De handel, de contacten met niet-joden, dat soort zaken. Dan wijd je een hoofdstuk aan rabbi Tsvi en daarna vertel je over jouw koopman die have en goed verkoopt om deze figuur te volgen, net zoals veel Europese joden in die tijd. Dan heb je volgens mij een mooi afgebakend onderwerp, origineel en goed te behappen voor een laatstejaars geschiedenis. En heel mooi: je gebruikt documenten die nog niet eerder zijn gebruikt. Je kunt proberen er één of twee artikelen over gepubliceerd te krijgen. En als je nog meer wilt, kun je gaan nadenken over een promotieonderzoek.’

Peter keek even opzij. Judith leek blosjes op haar wangen te hebben gekregen, maar echt goed kon hij dat niet zien omdat het al een beetje begon te schemeren.

Het was druk op de weg. Het verkeer stond vast op het Levendaal en de Hoge Rijndijk. Normaal was het hier al erg druk rond dit uur, maar nu was de binnenstad ook nog eens afgesloten in verband met het Leidens Ontzet, de jaarlijkse viering van de bevrijding van de Spanjaarden in 1574.

Na een minuut of twintig van stilstaan en langzaam rijden kwamen ze eindelijk aan bij het bouwterrein van de wijk Roomburg. Het was al half-zeven geweest en alles zag er verlaten uit. Alleen in een grote tent waarvan Peter wist dat de dagvondsten er gewassen, gerubriceerd en in kisten verpakt werden, brandde nog licht.

Omdat het terrein erg drassig leek, parkeerde hij de auto aan de zijkant. Samen liepen ze naar de tent, af en toe wat wegzakkend in het natte gras. Ongeschikter schoeisel dan Judith droeg was er waarschijnlijk niet, maar ze sloeg zelf geen acht op de modder die haar pumps bevuilde.

Plotseling ging een van de twee voorflappen van de tent open en kwam een gestalte naar buiten. Peter kon hem niet goed onderscheiden door het tegenlicht uit de tent. Peter zwaaide en riep Thomas’ naam, ervan uitgaand dat hij het wel zou zijn. De man leek te schrikken, bevroor even en rende toen weg.

Ook Peter zette het op een rennen.

2

Peter kwam als eerste bij de tent aan en sloeg de voorflap open.

In de tent lag Thomas, met een zo te zien ernstige hoofdwond, op de grond. Een plasje bloed had zich naast zijn hoofd gevormd. De veldtelefoon zat onder de bloedspeetters; blijkbaar was hij als slagwapen gebruikt. De draad was eruit getrokken, waardoor het ding onbruikbaar was geworden om er mee om hulp te bellen.

Peter knielde naast Thomas neer, op de stoffige houten vlonders die de vloer vormden. Thomas ademde zwaar en leed duidelijk hevige pijn.

‘Wat is er gebeurd? Thomas, kun je praten?’

Judith was de tent ook binnengekomen en sloeg van schrik een hand voor de mond.

Thomas probeerde iets te zeggen, maar bracht niet veel meer voort dan een onduidelijk gemurmel. Op zijn wang zat speeksel vermengd met bloed en in zijn haar was een plakkerige bloederige plek te zien. Ze konden hem niet vervoeren; wie weet welke andere, inwendige verwondingen hij nog had.

‘Kun jij autorijden, Judith? Rijd dan naar het dichtstbijzijnde huis en laat die mensen de ambulance bellen. En de politie.’

‘Sorry, nee, ik heb geen rijbewijs.’

‘Goed, blijf jij hier dan, pas op Thomas. Ik ben maar even weg. Lukt je dat?’

‘Maar als die man nou terugkomt?’ vroeg ze paniekerig. ‘Wat moet ik dan doen? Je kunt me niet hier alleen laten.’

‘Ik geloof niet dat... Ik denk dat de persoon die dit heeft gedaan al klaar was. Hij kwam naar buiten net toen wij aankwamen. Ik ben maar even weg. We hebben geen andere keus.’

Judith knikte. Van de blos op haar wangen van zo-even was niets meer over. Al het bloed leek uit haar wangen weggetrokken.

‘Goed dan,’ zei ze, ‘maar schiet alsjeblieft op.’

Peter wilde naar buiten lopen toen zijn oog viel op het bronzen masker dat op de grond lag. Dat moest het masker zijn waar Thomas over had gebeld. Toen hij Thomas op de grond had zien liggen, was hij er onbewust direct van uitgegaan dat dit een overval was die te maken had met de spectaculaire vondst van het masker. Maar dat lag nog op de grond, achteloos neergegoid, als een waardeloos geval dat je op de kermis kon winnen.

Peter pakte het masker op, dat verrassend zwaar in de hand lag.

Het licht gaf het een vreemde schittering, met twee donkere gaten op de plekken van de ogen.

Apart om te bedenken dat dit tweeduizend jaar geleden misschien voor iemand op maat was gemaakt was. Dat iemand van vlees en bloed dit had gedragen.

‘Peter!’ riep Judith. ‘Wat doe je? Deze man is ernstig gewond, je moet opschieten. Kom op nou!’

Even staarde hij Judith aan zonder dat hij haar echt leek te zien.

Toen legde hij het masker voorzichtig op een van de tafels in de tent en ging naar buiten. Doordat hij binnen in het volle licht had gestaan, leek de duisternis buiten nog dieper en even zag hij geen hand voor ogen. Hij knipperde een paar keer met zijn ogen en begon te rennen, dwars door het drassige gras. Af en toe stapte hij in een plas, en het modderige water drong zijn schoenen binnen.

Peter zocht in zijn zakken naar de autosleutel, maar besepte dat hij deze in het contact had laten zitten. Hij liep naar zijn auto, deed het portier open en vloekte: de hanger met de sleutel eraan was verdwenen.

Wat moest hij doen? Heel in de verte zag hij de lichtjes van de huizen die nu nog de uiterste rand van Leiden vormden.

Peter besloot erheen te rennen, in een rechte lijn op de lichten af.

‘Uw woord is een lamp voor mijn voeten, Uw woord is een licht op mijn weg,’ zei hij hardop.

Psalm 119, de langste psalm die er was; hij kende alle 176 verzen ervan uit zijn hoofd. Maar het was lang geleden dat hij ze had uitgesproken – het was alsof ze hem nu werden aangereikt.

Het was donker; soms verstapte hij zich op het oneffen terrein. Zijn overhemd plakte inmiddels aan zijn bezwete rug en al rennend probeerde hij

zijn stropdas los te knopen. De panden van zijn colbertje fladderden achter hem.

Inmiddels was hij vlak bij de verlaten weg waaraan enkele huizen stonden, maar tot zijn grote schrik lag er een slootje tussen het bouwterrein en de weg. Waarschijnlijk was het net te breed om overheen te springen, maar omlopen zou nu te veel tijd kosten.

Peter nam halfhartig een aanloop en waagde de sprong. Bijna haalde hij het, maar slechts één voet belandde op de kant, waardoor hij zijn evenwicht verloor, opzij viel en tot zijn middel in het water terechtkwam. Hij voelde dat hij zijn scheenbeen openhaalde aan iets scherp.

Hij klauterde op de kant en stroopte even zijn broekspijp op, om te constateren dat hij een flinke jaap had; het bloed vermengde zich met de waterige modder en kleurde de bovenkant van zijn sok roodbruin.

Bij het eerste huis brandde weliswaar licht, maar er werd niet opengedaan toen hij aanbelde. Bij de volgende deur belde hij niet alleen hard en langdurig aan, hij bonsde ook op de deur en toen het hem te lang duurde ook op het raam. Op de gang ging een licht aan en een mannenstem vroeg wie daar was.

‘Ik ben... we moeten de politie bellen...’ bracht hij uit, hijgend en buiten adem. ‘Een ambulance... Er is een ongeluk gebeurd... Er is iemand gewond, snel...’

Hij leunde voorover, met zijn handen steunend op zijn bovenbenen.

De deur ging open op een kier. Peter probeerde hem verder open te duwen, maar een kettinkje verhinderde dat. Van schrik sloeg de bewoner de deur weer helemaal dicht.

Peter besepte dat zijn uiterlijk op dit moment niet bepaald vertrouwenwekkend moest zijn.

‘Meneer,’ herhaalde hij, wanhopig bijna nu, ‘er is een ongeluk gebeurd. Ik ben over het veld hierheen komen rennen en in de sloot beland. Er is iemand neergeslagen op het bouwterrein. Hij heeft dringend medische hulp nodig.’

Nu ging de deur opnieuw open, helemaal deze keer. De man, een gezette vijftiger met een hangsnor, had zijn jas aan en droeg om zijn nek een rood-witte das van de 3 October Vereeniging. Hij nam Peter van top tot teen op en leek te beseffen dat het ernst was.

‘Eh... komt u binnen. U mag wel even bellen. Wat ziet u eruit trouwens!’

De man wees hem de telefoon die in de gang op een bijzettafeltje stond. Peter liet vieze, natte sporen na op de houten vloer.

Hij draaide het alarmnummer 06-11 en wachtte.

Thomas en hij hadden het er laatst nog over gehad. Thomas had hoog opgegeven van het gemak van de veldtelefoon waar hij op het opgravingsterrein over beschikte. Stiekem gebruikte hij hem ook om af en toe eens naar huis te bellen, bijvoorbeeld om te melden dat hij iets later thuis zou komen. Hij voorspelde dat binnen tien à vijftien jaar iedereen zo’n veldtelefoon zou hebben. De grote batterij in het kastje dat je mee moest dragen zou vast kunnen worden verkleind, en dan zou hij ook voor het grote publiek beschikbaar zijn.

Peter had hem uitgelachen en gezegd dat hij zich niet kon voorstellen dat een gesprek zo dringend kon zijn dat je het op straat, waar iedereen mee kon luisteren, zou moeten voeren. En overal op straat waren toch telefooncellen?

Maar nu moest hij Thomas gelijk geven. Een eigen telefoon zou in dit geval een uitkomst zijn geweest. Misschien wel levensreddend.

Een telefoniste vroeg of hij de politie, de brandweer of een ambulance nodig had.

‘Een ambulance,’ schreeuwde Peter in de telefoon. ‘En politie. Er is iemand neergeslagen, misschien gaat hij wel dood. Komt u snel, alstublieft!’

‘Wat is het adres?’

‘Het adres?’ Peter bedacht met schrik dat er natuurlijk helemaal geen adres was. ‘Het is in Leiden, op het bouwterrein waar ze die nieuwe wijk gaan aanleggen. Roomburg.’

‘Kunt u een iets nauwkeuriger aanduiding geven? Welk bouwterrein is het?’ vroeg de dame met een professioneel rustige stem, alsof het een rolspel was dat ze moest spelen tijdens een sollicitatie.

‘Zeg maar Spaarnestraat,’ zei de man achter hem.

‘De Spaarnestraat in Leiden, bij de Hoge Rijndijk. Ik zal op de weg gaan staan om de weg te wijzen.’

‘Uitstekend, meneer. De politie en de ambulance zijn gewaarschuwd. Ze zijn onderweg. Is het slachtoffer ernstig gewond?’

‘Ik weet het niet, het ziet er wel ernstig uit. Maar ik ga ophangen, sorry,’ zei Peter en hij gooide de hoorn op de haak.

Op de plek waar hij had gestaan, had zich een plasje water gevormd. De bewoner staaarde er even naar en keek hem toen weer aan.

‘Geef niks hoor. Ga maar naar buiten om op de ambulance te wachten. Ik stond op het punt weg te gaan, naar de kermis.’

Peter keek hem aan, probeerde vriendelijk te glimlachen.

‘Wel jammer,’ begon de man weer.

‘Wat bedoelt u?’

‘Dat ze daar gaan bouwen. Ik vond het altijd wel fijn, zo’n grote open ruimte voor de deur. Maar ja, wat doe je ertegen?’

‘Ik ga naar buiten, bedankt voor uw hulp.’

De man knikte en liet hem uit. Peter hoorde dat het kettinkje direct weer terug op zijn plaats gedaan werd nadat de deur was gesloten.

Het was fris buiten, vooral omdat Peter tot zijn middel doorweekt was en zijn overhemd ook nat was van het inmiddels koude zweet. Hij trok zijn colbertje wat dichters om zich heen, maar dat hielp nauwelijks.

In de verte hoorde hij sirenes. Dat was snel! De drietonige hoorn van de ambulance leek boven de tweetonige van de politiewagen of politiewagens uit te komen.

Nu pas besepte Peter dat hij geen seconde aan Judith had gedacht.

Hij moest zich ervan weerhouden de sloot weer over te springen en naar haar toe te rennen. Wat als de man inderdaad was teruggekomen? Hij was immers niet direct weggegaan maar had de moeite genomen om de contactsleutel uit zijn auto te halen. Gek eigenlijk dat hij dan ook niet direct de auto had gestolen.

‘Geef haar kracht, God van Israël,’ mompelde hij voor zich uit.

De ambulance was nu de straat in gedraaid. Hij ging midden op de weg staan en begon wild met zijn armen te zwaaien totdat de wagen vlak voor hem tot stilstand was gekomen. Ook twee politiewagens waren gearriveerd.

Voordat een broeder de deur open had kunnen doen, was Peter al naar de kant van de rijder gelopen die zijn raampje omlaag deed.

‘Het is niet hier!’ riep hij. ‘Het is op het bouwterrein, ik zal u de weg wijzen.’

De broeder keek hem even bevreemd aan, maar stapte toen snel uit. ‘Gaat u maar op mijn plek zitten en wijst u mijn collega de weg. Ik ga wel achterin zitten.’

Hij schoof de zijdeur van de ambulance open en stapte in, zodat Peter zijn plek kon innemen. De chauffeur zette het zwaailicht weer aan.

Peter deed haastig verslag van de situatie die hij en Judith hadden aangetroffen.

Ze vorderden gelukkig snel. Aan de rand van het bouwterrein stopte de chauffeur even om in te schatten of hij over het veld kon rijden; hij besliste vlot dat dit kennelijk kon. De politiewagens volgden hen.

Nog voordat de ambulance helemaal tot stilstand was gekomen, had Peter de deur al geopend en was hij eruit gesprongen. Een pijnscheut vanuit zijn gewonde scheenbeen schoot door zijn lichaam.

Hij rende naar de tent en opende de voorflap, op het ergste voorbereid.

Gelukkig was Judith er nog, en zo te zien ongedeerd. Ze zat op de grond met haar benen voor zich uit. Het hoofd van Thomas rustte op haar schoot. Een moderne piëta. Een fotograaf zou de belichting niet dramatischer voor elkaar hebben kunnen krijgen. Ze streek zachtjes met een hand over zijn haren. Een korte steek van jaloezie ging door Peter heen – belachelijk natuurlijk.

Ze keek naar hem op, hulpeloos en met betraande ogen. ‘Zijn ademhaling is heel zwak. Ik weet niet of hij het gaat redden.’

Nu kwamen de ambulancebroeders binnen en namen het over.

Voorzichtig tilden ze het hoofd van Thomas op zodat Judith op kon staan. Hij werd vluchtig door een broeder onderzocht, terwijl zijn collega wegging en even later terugkwam met een brancard. Uiterst behoedzaam legden ze Thomas, die zacht kreunde, erop.

Judith viel in Peters armen en hij omhelsde haar stevig. Zo stonden ze even. Hij snoof de geur van haar haren op en rook weer het parfum dat hem ondanks de situatie terugvoerde naar Sabrina. In de vertrekhal van het Ben Goerion-vliegveld hadden ze misschien wel een uur omstrengeld gestaan, totdat hij echt moest vertrekken. De laatste *boarding call* was al geweest. Een laatste kus, die achteraf ook echt de aller laatste bleek te zijn geweest.

Twee politieagenten kwamen binnen, vergezeld door een oudere man met een wat vermoeide oogopslag. Opvallend genoeg had ook hij de rood-

witte drie-oktobersjaal om zijn nek. Achter hen volgde een jonger iemand, gretig alsof hij een aflevering van een spannende televisieserie binnenstapte.

Peter en Judith deden kort verslag van de situatie. Ze konden geen signalement geven van de man die ze weg hadden zien rennen. En nu de oudere agent doorvroeg, begonnen ze er zelfs bijna aan te twijfelen of het wel een man was geweest.

Peter vertelde dat zijn autosleutels uit het contact waren gehaald en Judith keek hem verschrikt van opzij aan.

‘Hoe komen we dan thuis?’ vroeg ze.

‘Maakt u zich geen zorgen,’ stelde de oudere agent haar gerust. ‘Wij brengen u wel thuis. We zullen eerst contact opnemen met ons forensisch team dat hier sporenonderzoek zal moeten doen. Al ben ik bang dat ze niet erg veel aan zullen treffen; er hebben hier vandaag waarschijnlijk al te veel mensen rond lopen stampen. Hopelijk treffen ze iets aan op de telefoon.’

Hij klapte zijn opschriftboekje dicht en borg het op. Zijn collega was naar buiten gegaan.

De agent wipte op en neer op zijn voeten. Toen viel zijn oog op het bronzen masker. Hij nam het masker in zijn handen, maar besepte toen dat daarop ook vingerafdrukken konden zitten en legde het snel weer neer. ‘Wat een prachtig ding. Dat de indringer dit niet heeft meegenomen!’

Zijn collega kwam terug om te vertellen dat het team onderweg was. De agent vertelde dat Peter en Judith de collega’s in de andere auto konden vragen hen naar huis te brengen. Zij zouden zelf de komst van het team afwachten.

Judith en Peter liepen naar buiten en gingen naar een politiewagen waarbij twee agenten stonden te wachten die blijkbaar al waren geïnstrueerd.

‘Zegt u maar waar u heen wilt,’ zei de een.

‘Ik woon in het Groot Sionshof,’ zei Judith, ‘maar dat is lastig bereikbaar nu met de kermis.’ Ze dacht even na en wees naar Peter. ‘Ik ga wel met hem mee.’ Zachtjes, en alleen voor hem verstaanbaar, voegde ze eraan toe: ‘Op dit moment wil ik liever ook niet alleen zijn.’

Hij knikte.

‘Ik woon op de Boerhaavelaan,’ zei Peter, ‘bij de Leidse Hout. Dat is gemakkelijk te bereiken, denk ik.’

Ze stapten achter in de auto.

Terwijl ze wegreden, keek Peter nog eens achterom. In wat voor absurd verhaal was hij terechtgekomen?

Hobbelend reden ze over het terrein. Op de radio klonk een lokale radiozender. Wie anders zou het lied '3 Oktober' van de Leidse band Rubberen Robbie draaien?

Judith zakte wat onderuit op de bank en leunde een beetje naar hem toe. Peter ging ervan uit dat ze dit uit vermoeidheid deed, maar ze stak haar hand in haar tas en haalde er iets uit tevoorschijn.

'Bovendien wil ik je dit laten zien,' fluisterde ze tegen hem. De rode blos was weer terug op haar wangen.

Op haar schoot lag een ivoorkleurig kistje.